

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TWICE WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND Mcgregor STREET, IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Пritchard і Mcgregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and Mcgregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

ЧОМУ І ПРОТИ ЧОГО РОБІТНИЦТВО ПОВИННО ПРОТЕСТУВАТИ.

Цифри про озброєння капіталістичних держав беремо для цієї статті з промови г. Ворошилова на 16-му з'їзді Всесоюзної Комуністичної Партії.

П'ятниця 1-го серпня є цього року днем протесту міжнародного пролетаріату проти готувань капіталістичних держав до нової світової війни.

Чому робітництво повинно протестувати і проти чого? Воно повинно протестувати проти цих шалених зброєнь тому, що капіталісти викладають мільярди доларів на озброєння тоді, коли робітництво буквально голодує, бо немає цента. Воно повинно протестувати тому, що всі озброєння, всі найновіші страшні винаходи стануть засобом мордування мільйонів робітників і селян по цілому світі тільки задля наживи зграї нещасних капіталістів.

Немає людини, що могла б собі зараз повністю уявити ті страхоти, які принесе людству нова світова імперіалістична війна.

Ті методи, після яких імперіалісти тепер готуються до нової світової війни, гостро різняються від методів передмінутої війни. Зараз численна армія перестала вже відогравати головну роль. Зараз економічний розвиток держави і її науково-технічні сили гратимуть головну роль. Теперішні армії імперіалістів швидко відрізняються від армій з перед 5-6 років тому назад. Рационалізація змінила обличчя армій.

Приклад: в 1914 році, перед самим початком війни Франція мала в мирний час 1,300 кулеметів, а зараз, також в мирний час, її армія має 35,000 кулеметів. Англія перед минулою війною мала 900 кулеметів, а зараз має 13,000 кулеметів в самій лише метрополії, не рахуючи Індії. Злучені Держави мали 1,300 кулеметів, а зараз мають 35,000.

Або візьмем за приклад тенки. Перед світовою війною їх зовсім не було, їх почали вже виробляти в часі війни. Зараз французька армія має 2,000 тенків, англійська — 450, американська — 550. Це в мирний час. Коли ж вибухне війна, ці цифри, разом з арміями, зростуть в п'ять, або десять разів.

В 1918 році американська армія на полях Франції мала 2 мільйони жовнів, 5,000 гармат, 300 тенків, 2,000 літаків і 40,000 автомобілів. В 1920 році після закону всераєвої оборони постановлено, що в часі війни армія має числити 3 і пів мільйона жовнів, 15,000 гармат, 6,000 літаків і 200,000 автомобілів (треків). Таке було постановлено 10 літ тому назад, а як воно вже після того часу "перестановлено" — хто знає?

Від часу останньої війни дуже зросло літунство. Вистарчить сказати, що зараз армії мають спеціальні літаки-бомбомети, які можуть підняти 12 тон бомбів. 10 таких бомбометів можуть за один раз скинути 115 тон вибухового матеріялу. 100 таких бомбометів можуть цілком зруйнувати велике сучасне місто.

Сучасна техніка цілком змінює склад і озброєння армій. Англія, Америка, Німеччина мають наняті добровільні армії, які складаються з воєнних фаховців, які служать в арміях довгі роки. Франція має армію рекрутаційну і найбільшу за всі інші держави. Але й Франція у своїй армії має велике ядро постійної фахової армії, яке стало більшає. Це свідчить, що капіталісти не довіряють вже мобілізованій армії. Механізація армій — літаки, тенки, трійлий газ — просто безмежна.

Где також шалене зброєння і човди. Конференції "обмеження зброєнь" всього, де їх капіталісти скликали, перетворилися в наради удосконалення зброєнь. Винайдено, що при сучасній техніці величезні дреднауты вже не грають головної ролі. Тому дреднаутів, яких у Англії, Америці, Японії, Франції і Італії було 63 в 1922 році залишено те саме число і на 1932 рік. Зате кружляків замість 56 — буде 222; торпедовців замість 437 — буде 831; субмаринів замість 156 — буде 461. Ось як ардали ті "конференції роззброєння".

В 1913 році видатки на війське вище згаданих п'ятиох держав вносили 1 мільярд 150 мільйонів, а зараз ці видатки вносять 2 мільярди 550 мільйонів доларів.

За цих великими державами пнуться всі менші, залежні від цих велетнів, держави: Польща, Румунія, Чехословаччина, Югославія, головні сусіди з Радянським Союзом. Всі вони шалено зброєються, всі готуються. Всі інституції, індустрія, господарство є поставлені так, що кожної хвилини вони працюватимуть для війни.

Одніока гадує індустрія в цілому світі, яка не знає ні економічної кризи, ні безробіття, це та індустрія, яка працює для війська, для війни.

Тому то нехай нікому й не сниться, що то тільки комуністи кричать про небезпеку війни з метою пропаганди. Ніколи ще капіталісти і їхні уряди не провадили такої шаленої воєнної агітації, як тепер. Навіть фільмова індустрія тепер запровадила до воєнної пропаганди. В школах в діточі голови впахся військову пропаганду, всюди в школах поорганізовано кадетів та спортові воєнні організації.

Не робіться це все для забавки. Це капіталістичний світ

озброєється, щоб за свої зиски кинути людство в кроваву баню.

І от проти цього комуністи кличуть протестувати. Проти цього коужь войн всім трудящим бути готовими. Комуністи кличуть трудове людство поставити олір імперіалістичній війні. Коли ж війна таки вибухне, то імперіалістичну війну обернути у війну класову й тоді раз на все покінчити з тим ладом, який гонить людей на війни.

Робітництво Канади повинно, однодушно запротестувати і серпня проти небезпеки імперіалістичної війни і в обороні Радянського Союзу, проти якого імперіалісти гострять свою зброю.

УНДІВСЬКО-ШЛЯХЕТСЬКА УГОДА.

Вийшло на верх, що між хрүүлівсько-польським партією УНДО і польським фашистським урядом почалися таємні переговори в справі угоди. Ці переговори розпочато на конференції між мітрополітом Шептицьким і бувшим міністром Юзефським з одного боку, та між ундівськими посланцями Луцьким, Бараном, Децикевичем і львівським воеводою з другого боку.

Ундівці домагаються від польсько-фашистського уряду: 1. іменування українських пнів воеводою в Станиславові й заступниками воеводів у Львові й Тернополі; 2. амністії для засуджених членів УВО; 3. утворення українського університету в Станиславові; 4. удержання кількох приватних українських гімназій; 5. постійної грошової підмоги для "Сільського-Господаря" і "Просвіти"; 6. віддання в ундівські руки львівських установ "Народного Дому" і "Славопілля". За це пропонують ундівці польському уряду: 1. беззастережну вірність для польської державності; 2. активну участь у війні проти Радянського Союзу по боці Польщі через створення "Українського Леґіону" чисельністю в 50,000 — 100,000 жовнів; 3. знищення радіофілства на Західній Україні.

Польський прем'єр міністр Славек, який через Юзефського заохотив ундівців внести формальний проект акту угоди, діставши на письмі ундівські пропозиції, обіцяв, що найдалше до місяця — після наради з Піласудським і іншими членами уряду — дасть УНДО-ві відповідь.

Щоб показати свою "добру волю" до угоди, ундівський клуб у львівському магістраті голосував на дисту підсудків (ВБ), а Українське товариство опіки над емігрантами у Львові вьяло активну участь в підготовленню й посвяченню "дому емігранта", що відбулося в присутності міністра Пристора.

Заки прийде відповідь від

Славек і зачнуться основні переговори, ундівський провід атакує навіть перед своїми членами точний зміст угоди-годовської пропозиції. Палів мав заявити, що до переговорів не хоче втручатися й задержати собі вільну руку. Значить — "хитрий малорос"! На всякий випадок резервується!

З внісєних угодових пропозицій яскраво виходить, що ундівські пни дбають за свій інтерес, прагнучи до воевєдських посад і державної каси, щоби розживатись на грошовитих посадах чи то в уряді, чи в "Сільським Господарі", або "Просвіті", або "Народнім Домі" тощо. Навіть українського університету просять уряд не у Львові, а в Станиславові, а один із авторів угоди Децикевич, в балачі з представниками польської преси ("Голос Народу"), заявив, що врешті решт український університет може бути і в Кракові, аби тільки був. Показується, що писанина "Діла" про "незломне становище" УНДА в справі українського університету у Львові є така сама правдива, як ціла крутійська, брехлива, й зрадницька, політика УНДА.

Але головне в ундівських пропозиціях є "беззастережна вірність" Польщі й охота активно воевєтц по її боці проти Радянської України. Коли ундівці таке заявили, то видно, що польські пани запропонували їм, висловитись в цій справі. А це означає (в зв'язку з змінами — на приказ Піласудського — в пєтлюрівським "уряді УНР", де Сальський замінив Лівинського), що війна Польщі проти Радянського Союзу з справа дуже пильна й актуальна. Ундівсько-польська угода це один з очевидних проявів воєнного готування.

Безжалісно й безсовісно продає УНДО Західню Україну й польську неволю. Торгує нею за гроші й посади. Гострить ножа на вільних, визволєних робітників і селян Радянської України.

Д. І.

ПОШИРЕННЯ РУМУНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ВОЄННОЇ КОНВЕНЦІЇ.

Угорська преса підкрєслєє, що французький генерал Гуро прибув до Румунії незабаром після подорожі начальника румунського генерального штабу генерала Самсонович і французького генерала Лозана до Варшави. Ці подорожі виявили прагнення Франції зміцнити антирадянський блок.

Виявляється, що подорож Самсоновичі до Варшави в травні мала на меті поширити польсько-румунську військову конвенцію, складену 21 травня 1926 року. Ця конвенція передбачає три комбінації війни з участю одного з двох або обох учасників конвенції.

Перша комбінація — війна Польщі проти Німеччини. В цьому випадкові Румунія зоб'язується негайно перекинути 12 дивізій піхоти й одну кінну дивізію до Східньої Галичини проти СРСР, щоб полекшити стан Польщі.

Друга комбінація — війна Польщі проти СРСР. В цьому

разі Румунія повинна послати на південь від залізничної колії Тарнопіль — Одеса 8 піхотних і одну кінну дивізію для участі в польському нападі на СРСР. Третя комбінація — війна Румунії проти Угорщини, або Болгарії. В цьому разі Польща повинна забезпечити Румунію проти СРСР 9-тма піхотними дивізіями й 1 кінною на ділянці Хотин — Ливуани.

У зв'язку з загостренням внутрішнього становища в Румунії, а особливо в Басарабії, Румунія домагається тепер за підтримкою Франції внести додатки до конвенції щодо забезпечення польської підтримки на випадок війни Румунії проти СРСР. Французький генерал Лозан прибув до Варшави односторонно з Самсоновичі, щоб погодити добу польсько-румунську конвенцію з військовими конвенціями, які Франція має з обома сторонами й щоб забезпечити керівний вплив Франції в польсько-румунсько-

му воєнному союзу.

Генерал Лозан у супроводі офіцерів французького й польського генштабів оглядав воєнні фортеці на лівій Вислі від Познаня до Гродна, а також новий порт у Гдині. Внаслідок

ухвалено зміцнити польські залоги й гарматні частини в Гдині та на радянському кордоні. Місія Гуро полягає в тому, щоб остаточно перетворити всю Малу Антанту на збралдїя антирадянського блоку.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ДЕМОНСТРАЦІЇ НА КАНАДІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОМУ КОРДОНІ.

Міжнародний червоний день проти імперіалістичної війни 1 серпня буде цього року тим днем, в який канадійська і американська робітничка клєся подасть собі руки в демонстрації проти капіталізму. В прикордонних містах: Ніагара Фалс, Віндзор, Су Сейнт Мері в Онтаріо, і в Ніагара Фалс, Бофало, Дітройт і Су Сейнт Мері, в Злучених Державах канадійська і американська комуністичні партії плянують збори робітництва для великої спільної демонстрації 1 серпня по обидва боки кордону.

Спільна конференція.

Минулого тижня провідники 3-го дистрикту компартії Канаді відбули наради з провідниками бофальського дистрикту компартії Злучених Держав і вклали подрібний план і поробили організаційні приготування до переведення в життя спільних зборів 1 серпня в Ніагара Фалс і у Віндзор, Онт., та в Ніагара Фалс і в Дітройт, в Злучених Державах.

Для Ніагара Фалс вироблений такий план, який може бути дещо виправлений і доданий:

Демонстрації відбудуться в полудень у всіх малих прикордонних містах і закінчаться на інтернаціональній мості в Ніагара Фалс, Онт. і Злуч. Держав. Там демонстрації відбудуться по обох боках мосту, після чого канадійські робітни-

ки перейдуть через міст до Злучених Держав на спільний мітинг.

Потім канадійські і американські робітники перейдуть назад на канадійський бік для закінчення демонстрації.

Буде розповсюджено тисячі першосерпневих маніфєстів із Ніагара Фалс до містострої Спільна обєднана конференція, що збереться в Бофало й Ніагара Фалс ставить перед собою завдання змобілізувати робітничі організації й безробітних, як також робітників з фабрик, щоб привести масово канадійське й американське робітництво на кордон в червоний день.

Провідники канадійського робітництва будуть промовляти на масових демонстраціях в Бофало й Дітройт, а американські будуть промовляти на мітингах на канадійських боці.

Робітники! Демонструйте 1 серпня інтернаціональну солідарність.

Червоний день цього року повинен бути могутньою демонстрацією солідарності робітничої клєси проти імперіалістичної війни! Канадійські і американські робітники прикордонних міст на обох боках кордону повинні зібратися, як ніколи перед тим, щоб заблюструвати свою незломну єдність, яка розібе воєнні плани світового імперіалізму! Стягайте до оборони Радянського Союзу!

ЩО ДІЄТЬСЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(Уривок із статті профєсор-галичанина Миколи Чайковського з Радянської України до львівської газети "Рада".)

Описавши докладно при помочі цифр великий розвиток української книжки і газети на Радянській Україні, пише профєсор Чайковський далше так:

"Ліквідація неписьменности в повному ході: в бєжчому році вчиться на Україні 2 з половиною мільйона неписьмених, а за рік не повинно бути в УСРР неписьмених взагалі. Шкільна мережа розгортається: немає гриби-по-дошці ростуть нові школи, починаючи з початкових, а кінчаючи високими (інститутами), й у них учаться сотні тисяч селянської та робітничої молоді (а не, як було за царату, виключно панської). В цьому році держава починає з цілою строгістю виконувати шкільний примус, щоб це дати народитись новій генерації неписьмених. Всюди йде великанська підготовка нових "кадрів": учительських, інженерських, наукових тощо; кожний, у кого є бажання йти до світла, має до того добру нагоду.

Одначе на кожному кроці дається відчувати, що занадто мало сил, які мають будувати культуру й підготовляти кадри; всі ці, що працюють, погинаються під тягарем переважання, хоч сама праця така зав'язуюча, що додає нечуваної енергії.

І ривчачоно болить серце, коли тільки подумаєш собі, що зовсім недалеко, за Збручем, сотні й тисячі безробітних інтелігентів туляються на місці, оббивають міські бруки, валяються у власному сосі й "політиканствують" — замість вирватись з "отупіння важкого" й

прійти сюди з допомогою в господарчому та культурному будівництві. Тут же ж кожна культурна та здатна до роботи людина циньється на вагу золота!

А божевілля прєса гавкає та лодить цроти Радянської України, виставляючи її як загибєль усієї української справи (а то й уселюдської культури). Справді, величезний злочин перед історією та перед усім культурним світом робять ці, що так нерозумно циньують проти Радянщини. Яку велику відповідальність беруть на себе ці галицькі політичні провідники, які сьогодні, в добу нечуваного розмаху життя та козольського розвитку всіх його — ділянок, копають ще глибшу прірву між двома вітками народу, ніж нам досі викопала історія. А вистачить тільки трохи безсторонности й доброї волі, вистарчить тільки кілька місяців побути тут і приглядатися до тутешнього життя, щоб до ґрунту змінили всі свої погляди та стати в одну лаву з іншими будівниками нового ладу, нового життя.

Тим то й дозволяє, шановні земляки, з якими я розстаєся несповна перед роком, кликнути до Вас одіх кілька слів із Збруча: схамєніться й подивіться далше Вашого подвір'ячка, безстороннім оком на цей великий творчий процес, який тут так успішно, так буйно розвивається, і якому не було й нема рівного в дотеперішній людській історії. Нема ж бо в історії прикладу, щоб мільйони маси населєння свідомо брали живу участь у державній роботі та в дер-

жавному будівництві так, як це діється в Радянському Союзі; щоб кожний робітник був свідомий того, що він — одіє з активних колєсцят великого державного апарату, щоб кожний знав мету й пильні свого уряду й того виробництва, на якому він працює, щоб кожному з них залежало не тільки на формальному сповненні обовязку, але щоб на серці мав точне виконання плянн, а то й фєлькісне перевищеннє їх. — Киньте непотрібні балачки й шкідливе політиканство, перестаньте вірити нахабним брєхням про "більшовицьке пеко", бо інтереси й наміри таких вудомєк, цілком є йдуть по лінії інтересів нашого народу. Краше постарайтесь самі влянути в тутешнє життя й порозуміти його.

Не хочу я ще тим сказати, що тут усе життя ідеально налагоджене, що воно не має ніяких мінусів. Навпаки, тут ще багато, дуже багато чєгого незроблено, або зроблено не так, як слід, і від того приходиться терпіти багато невєдг. На це ніхто не закриває очей, ніхто цього не захоує; на кожному кроці розгортається гостра кривтика, яка має на меті виявити й виправити всі ліхи сторони тутешнього життя й побуту. Багато є ще внутрішніх ворогів, які тільки й тим дєшуть, щоб дискредитувати радянський лад і показувати його нєреальність, тим то й шкодять на кожному кроці, де тільки можуть. А тимчасом — наперекір їм усім — цей радянський лад шораз кращєє, налагоджуєся, життєві умови стають шораз нормальніші — і недалекій той час, коли тут буде під кожним оглядом кращєє життя, як у всіх інших країнах.

А якщо кому з Вас тєсно на нашій стисненій вулиці батьківщини, якщо немає у Вас змоги й нагоди розвинути Ваш хист, Ваші сили й Вашу ініціативу, то приїзжайте сюди! Тут безліч матимете нагоди до праці, зможете з головою пірнути у Вашу фахову й громадську роботу (якщо взагалі любите працювати) та вкласти Ваш пайок у найбільший досі суспільний процес: у будування на правду нового життя! Одєса, 30 травня 1930.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНА ЕКСКУРСІЯ НА ЛЕНІНОВИХ ГОРАХ.

На Ленінових горах товариство будівників міжнародного Червоного стадіону, МОДР й Головмистецтво влаштували велику інтернаціональну робітничу екскурсію пристосовану до майбутнього відкриття 16 партійного з'їзду. Присутніх вітали тов. Маск Гельц та інші. Робітники взяли 16 партз'їзд і Комінтерн прочистими салютатами.

Врочисту частину святкувань закінчено рапортом 150 осередків МОДР-у всіх районів Москви 16 партз'їздові про досягнення підприємств у справі виконання аромфінплєну й про роботу осередків МОДР-у. Присутні ухвалили резолюцію, вітаючи 16 партз'їзд і запевнюючи від імені всіх культурників — масовиків, організація робітничого відпочинку та всіх модерністичних організацій, що в першій-ліпшій момент вони всі у ападку потребі, готові стати кричевою стіною на оборону соціалістичного будівництва.

Для 15 червня перейшла над Київським околицєб Курєнєвою велика злива з градом, яка тривала понад годину, та наробила багато шкоди.

Вола задила цєгельною, пошкодила 12 домів і зруйнувала нові будівлі на терені консервного заводу. Міська Рада виділила ряд приміщєнь, щоб переселити туди потерпілих. Старожили оповідають, що така повнь була тому 23 роки.